

DE GÅR I CIRKEL FÖR SÄKRARE SÅGNING

Text & foto: JENS FÄLTSKOG

Granen ligger fälld precis där cirkelledaren Carl Olai tillsammans gruppen hade bestämt att den skulle hamna. Nu väntar eftersnack och tid för frågor.

Många av SKOGENs läsare har en relation med sin motorsåg – se Månadens fråga på sidan 4 – och en bra början på en lång, vacker och framför allt säker vänskap är att gå en kurs och ta motorsågs-körkort. Vi följde knattret till en östgötaskog där nya, kanske livslånga band knöts.

L

judet av flera ettriga tvåtaktare på höga varv avslöjar att den allt smalare vägen leder rätt. På en gårdsplan utanför Norsholm mellan Norrköping och Linköping är en grupp vetgiriga människor

sysselsatta med att lära sig hur man hanterar en motorsåg säkert och effektivt. Målet är ett motorsågs-körkort någon gång i vår.

Ett vanligt sätt att få den eftertraktade "lappen" är att gå en studiecirkel. I det här fallet sker det under Studieförbundet Vuxenskolans organisation och kursledare är Carl Olai, skogsägare och Södras säkerhetsombud i Norrköpings skogsbruksområde (SBO). Han har utbildat såväl kompletta nybörjare som rutinerade skogsarbetare för nivå A och B sedan 2011.

– I början var det en del som kom till kursen för att de var tvungna att ha kortet i jobbet. De var skeptiska. Så är det absolut inte längre, säger Carl Olai.

HAN TYCKER ATT STUDIECIRKELN som utbildningsform passar väldigt bra för ändamålet. Deltagarna träffas vid åtta tillfällen, inklusive uppkörning, och hinner under tiden mellan träffarna träna hemma och upptäcka saker de vill fråga om.

– Det finns också en styrka i att man kan lära sig av varandra och det bygger på att alla bidrar med frågor och idéer. Att bli bättre tillsammans är grejen med en cirkel, säger Carl Olai.

Enligt honom brukar grupperna ofta innehålla människor med varierande erfarenhet, men i det här gänget ligger erfarenheten av arbete med sågen för nästan alla på en låg nivå.

Viktor Enlund, till exempel, är inte skogsägare, men har ganska nyligen flyttat till ett vedeldat hus och då är motorsågen i princip ett måste.

FAKTA / FLERA VÄGAR TILL LAPP

- Alla de tre stora skogsägarföreningarna erbjuder återkommande utbildningar för motorsågs-körkort på nivån A+B enligt Säker Skogs modell. Ofta i samarbete med ett studie-förbund. Upplägget kan vara såväl studiecirkel som intensivkurser.
- En annan möjlighet är att gå via Skogsstyrelsen som också har utbildningar över hela landet.
- Utöver dessa aktörer finns det flera studieförbund, yrkeshögskolor och företag som erbjuder utbildningar för motorsågs-körkort.
- Vid teoriprov och uppkörning anlitas en oberoende och certifierad examinator.

– Min mor har en skogsfastighet, men jag är ny på det här och vill ha rätt säkerhetstänk från början. Jag brukar höfta om saker rätt ofta, men det tänker jag inte göra när det gäller motorsåg, säger Viktor Enlund.

Fredrik Molin resonerar på ett liknande sätt: – Jag börjar i princip från noll. Med motorsågs-körkortet kommer jag att kunna fixa ved och hjälpa till i vägföreningen, säger han.

Som självverksam skogsägare på en liten fastighet i närheten har Martin Berggren mer inblick i ämnet, men han vill lära sig att arbeta säkrare och effektivare.

– Jag har tänkt ta kortet rätt länge för att bättra på säkerheten, men även för att lära mig lite tips och trick som underlättar. Hur man håller sågen smartast och filar kedjan rätt, till exempel, säger Martin Berggren.

SÄKERHET ÄR SÄKLART honnörsordet när det handlar om en kurs i motorsågning – som ju faktiskt är något av det farligaste man kan syssla med. Först och främst gäller det förstås att skaffa rätt säkerhetsutrustning i form av hjälm, huggarbyxor, skyddsskor och något plagg i varselfärger.

– Prova ut noga så att du trivs bra i kläderna, då är sannolikheten större att du använder dem, poängterar Carl Olai.

Förmiddagspasset varvas med diverse praktiska övningar med sågen och träning på att fila kedjan på rätt sätt. En korrekt filad och rätt spänd kedja är avgörande både för säkerheten och produktiviteten.

EFTER LUNCH ÅKER GÄNGET UT i skogen för att få se hur ett stort träd fälls enligt instruktionsboken, i det här fallet en hyfsat stor gran med cirka 30 centimeters diameter i brösthöjd. Tillsammans resonerar gruppen kring olika parametrar att ta hänsyn till, som trädets lutning, grenomfång, vindförhållanden, lämplig brytmån, önskad fällriktning och inte minst en säker reträttväg.

Carl Olai tar god tid på sig så att deltagarna hinner med i de olika stegen av fällningen och får tid att ställa frågor. Efteråt blir det diskussion om resultatet och återigen är det säkerhetstänkandet som tar störst plats i samtalet.

– Säkerheten är viktigast, men det går bra att både jobba säkert och hålla en bra produktivitet om man lär sig att jobba smart och rätt, säger Carl Olai. ■

NÄSTA UPPSLAG:

- Körkortspionjären Tomas Gullberg
- Motorsågs-kortets olika nivåer

➔ Att träna på att såga riktskär går utmärkt hemma på gårdsplanen. Och en lagom stor stubbe kan som synes användas flera gånger om. Här är det kursdeltagaren Johathan Ekeröth som håller i sågen.

➔ Carl Olai är skogsägare, Södras säkerhetsombud i Norrköping och kursledare för körkort sedan 2011.

➔ Rätt "feeling" när man filar kedjan är mycket viktigt, både för säkerhetens och produktivitetens skull. Kasper Pettersson börjar få kläm på proceduren.